

Checklist levenstestament

Welke keuzes kunt u nu maken voor straks? In een levenstestament legt u keuzes en wensen vast voor uw eigen toekomst. U legt vast wat er moet gebeuren als u zelf niet meer kunt handelen. Dat kan tijdelijk zijn, bijvoorbeeld door een ziekenhuisopname of een verblijf in het buitenland. Maar ook permanent, bijvoorbeeld door dementie.

In een levenstestament bepaalt u wie namens u beslissingen mag nemen en waarover. Over geld en bezittingen, maar ook over medische en persoonlijke zaken. Het levenstestament blijft gelden als u niet meer in staat bent de beslissingen waar u voor staat voldoende te overzien. Zo houdt u de regie over uw leven, juist als u zelf niet (meer) kunt beslissen.

Op het moment van opstellen, moet u de beslissingen die u in het levenstestament neemt goed kunnen overzien. U bent dan wilsbekwaam.

Het is de taak van de notaris om te controleren of u dat bent. Bij twijfel kan hij met uw toestemming een arts inschakelen om vast te stellen of u wilsbekwaam bent. Dat voorkomt dat er achteraf vragen kunnen komen over de geldigheid van uw levenstestament.

Met de vragen in deze checklist kunt u het gesprek met de notaris voorbereiden.

U kunt de checklist ook met uw naasten bespreken. De vragen laten u nadenken over de keuzes die u kunt maken. In het gesprek met de notaris kunt u doorpraten over de voordelen en nadelen van deze keuzes. U kunt ook extra uitleg krijgen bij de vragen die u nog niet kunt beantwoorden.

In deze checklist staan de volgende onderwerpen:

1. Wat gaat uw vertrouwenspersoon voor u doen?
2. Wie wordt uw vertrouwenspersoon?
3. Hoe wilt u het toezicht regelen?
4. de ingangsdatum

1. Wat gaat uw vertrouwenspersoon voor u doen?

In het levenstestament legt u vast wie namens u beslissingen mag nemen. Deze persoon of personen zijn de gevolmachtigden. In deze checklist noemen we hen vertrouwenspersonen, omdat vertrouwen de basis is voor uw levenstestament. U heeft misschien al iemand in gedachte die u wilt aanwijzen als uw vertrouwenspersoon. Het is goed voor uzelf op een rij te zetten wat hij of zij allemaal moet gaan doen. Ook is het belangrijk te bedenken voor welke situatie u een levenstestament opstelt. Gaat het voor u om een periode van langdurige afwezigheid of wilt u iets regelen voor onvoorziene situaties? Of wilt u vastleggen wat u wilt als u in de toekomst niet meer in staat bent uw belangen te behartigen.

In het levenstestament staan in de meeste gevallen twee volmachten:

- een voor uw zakelijke belangen; en
- een voor uw medische en persoonlijke zaken.

Met de vragen hieronder kunt u nagaan wat u van uw vertrouwenspersoon vraagt. Wat moet er worden geregeld? Waarmee moet de vertrouwenspersoon die u aanwijst rekening houden? Wat mag de vertrouwenspersoon wel doen en wat niet?

Uw zakelijke belangen

Wat moet er gebeuren?

- Heeft u een vermogen en hoe is het opgebouwd? Denk aan een eigen woning, een (vakantie)woning in het buitenland, een effectenportefeuille, een boot, een erfenis? Heeft u geld geleend aan anderen?
- Verwacht u dat uw vertrouwenspersoon ingrijpende beslissingen moet nemen over uw vermogen?
- Verwacht u dat uw vertrouwenspersoon ingrijpende beslissingen met financiële gevolgen moet nemen op medisch gebied? Denk bijvoorbeeld aan 24-uurs zorg aan huis.
- Moet er een PGB (persoonsgebonden budget) beheerd worden?

Uw administratie en bankzaken

- Wilt u dat de vertrouwenspersoon uw administratie overneemt als u dat (tijdelijk) niet meer kunt?
- Moeten er veel administratieve handelingen worden verricht?
- Wilt u dat de vertrouwenspersoon uw belastingaangifte doet?
- Mag de vertrouwenspersoon ook uw bankzaken regelen?

- Mag de vertrouwenspersoon alle financiële beslissingen voor u nemen?
- Zijn er zaken op financieel gebied die u per se niet aan de vertrouwenspersoon wilt overlaten?

Uw huis

- Mag uw vertrouwenspersoon uw huis verkopen als u daar niet meer kunt terugkeren door uw gezondheidstoestand? Zo ja, mag de vertrouwenspersoon zelf uw huis kopen?

Lenen

- Mag de vertrouwenspersoon geld lenen voor u?
- Mag de vertrouwenspersoon geld van u uitlenen aan anderen? Ook aan zichzelf?

Schenken

- Mag de vertrouwenspersoon schenkingen doen uit uw vermogen?
- Zo ja, aan wie mag worden geschonken?
- Met welk doel wilt u schenken? Bijvoorbeeld belasting besparen.
- Mag de vertrouwenspersoon ook uit uw vermogen aan zichzelf schenken?
- Zo ja, hoeveel mag er worden geschonken?
- Welke voorwaarden stelt u aan het doen van schenkingen? Bijvoorbeeld gelijke behandeling van (klein)kinderen?

Uw medische en persoonlijke belangen

Voor medische behandelingen heeft uw arts uw uitdrukkelijke toestemming nodig.

In uw levenstestament kunt u regelen dat uw vertrouwenspersoon namens u die toestemming kan geven.

In uw levenstestament geeft u aan of u verklaringen heeft opgesteld over medische zaken. Als u deze verklaringen heeft, kunnen deze een onderdeel vormen van uw levenstestament. Deze onderdelen kunnen zijn:

Een NPV-Levenswensverklaring, zie bijvoorbeeld: npvzorg.nl.

De NPV-Levenswensverklaring is een wilsverklaring waarin u aangeeft te kiezen voor optimale medische en verpleegkundige zorg. Deze zorg ondersteunt de waarde van het leven tot het natuurlijke einde. U kiest dus niet voor actieve levensbeëindiging, maar u wilt wel overbehandeling in uw laatste levensfase voorkomen.

Vragen bij de Levenswensverklaring:

- * Wilt u een verklaring opstellen waarin staat welke zorg u wilt ontvangen in uw laatste levensfase?
- * Heeft u dit al besproken met uw huisarts en uw vertrouwenspersoon ?

Een niet-behandelverklaring, zie bijvoorbeeld: nvve.nl.

U kunt voor bepaalde medische behandelingen uw toestemming onthouden. U kunt bijvoorbeeld aangeven dat u niet gereanimeerd wilt worden. We noemen dat een niet-behandelverklaring of een behandelverbod.

Vragen bij de niet-behandelverklaring:

- * In welke gevallen wilt u niet meer behandeld worden?
- * Heeft u daarover al iets op papier gezet?
- * Heeft u er met uw huisarts, specialist en uw vertrouwenspersoon over gesproken?

Een euthanasieverklaring, zie bijvoorbeeld: nvve.nl.

Euthanasie gaat verder dan niet behandelen; het is een actief ingrijpen van de arts. U kunt dat niet afdwingen, maar u kunt wel uw wensen op papier zetten. Uiteindelijk beslist de arts. U moet deze wensen periodiek met uw arts opnieuw bespreken en eventueel opnieuw vastleggen.

Vragen bij de euthanasieverklaring:

- * Wilt u iets vastleggen over euthanasie?
- * Heeft u dit al besproken met uw huisarts en uw vertrouwenspersoon ?

Een dementieverklaring, zie bijvoorbeeld: nvve.nl.

Een dementieverklaring is een aanvulling op een euthanasieverklaring

Vragen bij de dementieverklaring:

- Bij welke symptomen van dementie wilt u niet meer leven?
- Heeft u dit al besproken met uw huisarts?

Overige voorkeuren

- Zijn er verder nog zaken die u wilt regelen of verklaringen die u al heeft opgesteld?
- Of zijn er andere voorkeuren die u wilt aangeven? Bijvoorbeeld over opname in een verzorgingshuis/verpleeghuis.

Persoonlijke belangen

U kunt in uw levenstestament ook persoonlijke wensen opnemen. Bijvoorbeeld:

- Heeft u wensen voor uw persoonlijke verzorging?
- Als u huisdieren heeft. Wat zijn uw wensen voor uw huisdieren?
- Heeft u wensen voor uw uitvaart?

2. Wie wordt uw vertrouwenspersoon?

U heeft nu een beeld van de taken die uw vertrouwenspersoon krijgt. Wie wil en kan deze taken het beste voor u uitvoeren? De keuze van de vertrouwenspersoon of -personen is belangrijk. U kunt kiezen voor één vertrouwenspersoon voor al uw belangen. U kunt voor zakelijke belangen en medische/persoonlijke belangen aparte vertrouwenspersonen benoemen. U kunt voor uw zakelijke belangen en voor uw medische /persoonlijke belangen ook meerdere personen benoemen.

In alle gevallen staat het vertrouwen in de gevolmachtigde centraal. Bent u gehuwd of heeft u een partner, dan wordt deze meestal tot gevolmachtigde benoemd, maar ook kinderen, een vriend of een professioneel bewindvoerder kan tot gevolmachtigde worden benoemd. Indien in uw onmiddellijk omgeving niet iemand is die u 100% vertrouwd dan geven wij in het algemeen de voorkeur aan een later in te stellen bewind en/of mentorschap. Het voordeel bij bewind en/of mentorschap is het daarop uit te oefenen toezicht door de rechter.

Zakelijke belangen

- Wie vertrouwt u uw zakelijke belangen toe?
- Is deze persoon daartoe bereid en in staat?
- Is deze persoon voor langere tijd beschikbaar voor de taak?
- Heeft u met die persoon gepraat over uw verwachtingen en wensen?
- Heeft u nagedacht over een vervanger? Dus iemand die de taak van de vertrouwenspersoon kan overnemen als hij dat zelf niet meer kan of wil?
- Als u meer vertrouwenspersonen wilt benoemen, mogen zij dan ieder alleen handelen of mogen zij alleen samen handelen? Voor bankzaken is het noodzakelijk dat vertrouwenspersonen elkaar een volmacht kunnen geven om namens u te bankieren. Dat heet een ondervolmacht.

Medische en persoonlijke belangen

- Wie vertrouwt u uw medische en persoonlijke belangen toe?
- Kiest u daarvoor dezelfde persoon als voor uw zakelijke belangen of juist iemand anders?
- Is deze persoon daartoe bereid en in staat?
- Is deze persoon voor langere tijd beschikbaar voor de taak?
- Heeft u met die persoon gepraat over uw verwachtingen en wensen?
- Heeft u nagedacht over een vervanger? Dus iemand die de taak van de vertrouwenspersoon kan overnemen als hij dat zelf niet meer kan of wil?

Beloning

- Wilt u uw vertrouwenspersonen belonen? Zo ja, in welke vorm?

3. Hoe wilt u het toezicht regelen?

Het is gebruikelijk en wenselijk dat de vertrouwenspersoon rekening en verantwoording aan u aflegt over de dingen die hij voor u gedaan heeft. Zo kunt u nagaan of de vertrouwenspersoon rekening heeft gehouden met de wensen en aanwijzingen uit uw levenstestament. Het geeft duidelijkheid en het beschermt uw vertrouwenspersoon tegen latere verwijten van anderen. Rekening en verantwoording afleggen is eigenlijk toezicht achteraf. U kunt er ook voor zorgen dat er toezicht is op de uitvoering van de volmacht. De vertrouwenspersoon kan dan niet zomaar belangrijke beslissingen nemen. U kunt bepalen dat hij eerst overlegt met andere betrokkenen en/of dat hij vooraf deskundig advies inwint over de beslissing. Voorbeelden van ingrijpende beslissingen zijn het verkopen van uw huis waarin u niet meer kunt blijven wonen en de keuze voor een medische ingreep.

- Hoe vaak wilt u dat verantwoording wordt afgelegd?
Bijvoorbeeld eens per kwartaal, op uw verzoek, of op verzoek van een toezichthouder?
- Hoe gedetailleerd moet de rekening en verantwoording zijn?
- Aan wie moet uw vertrouwenspersoon rekening en verantwoording afleggen als u zelf niet meer in staat bent om dat te overzien?
- Wilt u dat de vertrouwenspersoon eerst overlegt met een familielid of andere toezichthouder ?

4. De ingangsdatum van het levenstestament

U kunt uw levenstestament aanpassen zolang u wilsbekwaam bent. Daarna kan dat niet meer, ook niet als dingen anders lopen dan u had verwacht. Bijvoorbeeld als uw vertrouwenspersoon zijn taken niet meer kan of wil uitvoeren. Of als hij uw vertrouwen beschaamt en uw wensen niet respecteert. Iemand uit uw omgeving kan de rechter dan verzoeken een bewindvoerder, mentor of curator te benoemen. De benoemde persoon kan vervolgens de volmachten van de vertrouwenspersoon uit het levenstestament intrekken.

Het kan ook zijn dat iemand uit uw omgeving het niet eens is met uw keuze voor uw vertrouwenspersoon. Hij of zij kan de rechter dan vragen een bewindvoerder, mentor of curator te benoemen. Dat kan leiden tot het buiten werking stellen van het levenstestament en het buiten spel zetten van de vertrouwenspersoon.

Als hiervoor genoemd dient het vertrouwen in uw vertrouwenspersoon 100% te zijn, u wordt er uitdrukkelijk op gewezen dat u rekening dient te houden met de mogelijkheid van misbruik van de volmacht door de gevolmachtigde. Het risico op misbruik kan bijvoorbeeld worden beperkt door:

- afschriften van uw levenstestament voorlopig onder u te houden;
- niet één gevolmachtigde aan te stellen, maar bijvoorbeeld twee personen samen volmacht te geven, waarbij slechts gezamenlijk van de volmacht gebruik kan worden gemaakt;
- de bevoegdheden van de gevolmachtigde te beperken;
- een toezichthouder te benoemen; en/of
- te bepalen, dat de bevoegdheden pas toegekend worden vanaf het moment, dat door een onafhankelijke arts schriftelijk is verklaard, dat u niet meer in staat bent uw wil te bepalen. U dient er rekening mee te houden, dat sommige artsen een dergelijke verklaring niet af willen geven wegens mogelijke voor hen nadelige juridische gevolgen.